

การศึกษาสภาวะของผู้ป่วยจิตเภทที่ไม่ป่วยซ้ำ

นางสาวพิศสมร เดชดวง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช
คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2545

ISBN 974-17-3220-1

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A STUDY OF BEING HEALTHY OF NON-RELAPSE SCHIZOPHRENIC PATIENTS

Miss Pissamorn Dechduang

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Nursing Science in Mental Health and Psychiatric Nursing

Faculty of Nursing

Chulalongkorn University

Academic Year 2002

ISBN 974-17-3220-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาสภาวะของผู้ป่วยจิตเภทที่ไม่ป่วยซ้ำ
โดย นางสาวพิศสมร เดชดวง
สาขาวิชา การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. อรพรรณ ลีอนุญวัชชัย)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุชีวะ)

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พิศสมร เดชดวง : การศึกษาสภาวะของผู้ป่วยจิตเภทที่ไม่ป่วยซ้ำ (A STUDY OF BEING HEALTHY OF NON - RELAPSE SCHIZOPHRENIC PATIENTS) อ. ที่ปรึกษา : รศ. ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์, 109 หน้า. ISBN 974-17-3220-1

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาวะ และหาความสัมพันธ์ระหว่างเพศ อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส ความเพียงพอของรายได้ เขตที่อยู่อาศัย ความเชื่อด้านสุขภาพ กับ สภาวะของผู้ป่วยจิตเภทที่ไม่ป่วยซ้ำ กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ป่วยจิตเภทที่ไม่ป่วยซ้ำ ที่มารับบริการ แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลจิตเวช สังกัดกรมสุขภาพจิต จำนวน 130 คน ที่ได้จากการสุ่ม ตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบวัดความเชื่อด้านสุขภาพ และ แบบวัดสภาวะ ซึ่งได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิและมีค่าความเที่ยง เท่ากับ .79 และ .93 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน สถิติไคสแคว์และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการวิจัยที่สำคัญสรุปได้ดังนี้

1. ผู้ป่วยจิตเภทที่ไม่ป่วยซ้ำมีสภาวะรวมทุกด้านอยู่ในระดับดีมาก โดยในด้านสภาวะทางกายและสภาวะทางจิตวิญญาณอยู่ในระดับดีมาก ส่วนสภาวะทางจิตและสภาวะทางสังคมอยู่ในระดับดี
2. อายุ และความเชื่อด้านสุขภาพมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสภาวะของผู้ป่วยจิตเภทที่ไม่ป่วยซ้ำ ส่วนการศึกษามีความสัมพันธ์ทางลบกับสภาวะทางกาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. ความเพียงพอของรายได้ มีความสัมพันธ์กับสภาวะของผู้ป่วยจิตเภทที่ไม่ป่วยซ้ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพศ สถานภาพสมรส และเขตที่อยู่อาศัยไม่มีความสัมพันธ์กับสภาวะของผู้ป่วยจิตเภทที่ไม่ป่วยซ้ำ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สาขาวิชา ...การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช.....ลายมือชื่อนิติ.....
ปีการศึกษา.....2545.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

4477589636 : MAJOR MENTAL HEALTH AND PSYCHIATRIC NURSING

KEYWORD : BEING HEALTHY / NON - RELAPSE / SCHIZOPHRENIC PATIENTS

PISSAMORN DECHDUANG : A STUDY OF BEING HEALTHY OF NON-RELAPSE SCHIZOPHRENIC PATIENTS. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. JINTANA YUNIBHAND, Ph.D., 109 pp. ISBN 974-17-3220-1

The purposes of the study were to identify the level of being healthy of non-relapse schizophrenic patients, and to examine the relationships between gender, age, marital status, education, income sufficiency, health belief, living district, and being healthy of non - relapse schizophrenic patients. Research subjects consisted of 130 non-relapse schizophrenic patients who were treated in out patient departments of mental health hospitals under the jurisdiction of Division of Mental Health, selected by cluster sampling technique. Research instruments consisted of a health belief scale and a being healthy scale. The instruments were tested for content validity. Cronbach 's alpha coefficient of the scale were .79 and .93, respectively. Data were analyzed by using percentage, mean, standard deviation, Chi-square and Pearson-product moment correlation coefficient.

The major findings were as follows :

1. The level of being healthy of non - relapse schizophrenic patients were at the very good level, in which the aspect of being physically healthy, and spiritually healthy were at the very good level, whereas being mentally healthy and socially healthy of non - relapse schizophrenic patients were at the good level.
2. Age and health belief were positively and significantly related to being healthy of non - relapse schizophrenic patients, whereas education was negatively and significantly related to being healthy of non-relapse schizophrenic patients, at the .05 level.
3. There was a positive relationship between income sufficiency and being healthy of non - relapse schizophrenic patients, at the .05 level. Moreover, there were no relationship between gender, marital status, living district and being healthy of non - relapse schizophrenic patients.

Field of study Mental Health and Psychiatric Nursing.

Student' s signature *Pissamorn Dechduang*

Academic year.....2002.....

Advisor' s signature *Jintana Yunibhand*

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถอย่างดียิ่งของอาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร. จินตนา ยูนิพันธุ์ ที่ได้กรุณา ให้คำแนะนำ ชี้แนะแนวทางในการ แก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่างๆ และให้ข้อคิดอันมีคุณค่า ตลอดจนให้กำลังใจ เอาใจใส่ด้วยดีตลอด มา จนการศึกษาครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยดี ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้ง และประทับใจในความเมตตา ความ เสียสละของท่านเป็นที่สุด จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

พร้อมทั้งขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. อรพรรณ ลือบุญวาทย์ ประธาน สอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้กำลังใจเสมอมา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศิริเดช สุชีวะ กรรมการสอบ วิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ข้อคิดที่เป็นประโยชน์ และให้คำแนะนำเกี่ยวกับสถิติที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งคณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ทุกท่านที่ให้ข้อเสนอแนะ และให้กำลังใจเสมอมา

กราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความกรุณาตรวจสอบ และให้ข้อเสนอแนะที่เป็น ประโยชน์ในการปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นอย่างดี ขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่สละเวลาให้ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ข้อมูลอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงพยาบาลพระศรีมหาโพธิ์ โรงพยาบาลสวนสราญรมย์ และ สถาบันจิตเวชศาสตร์ สมเด็จพระยา กรมสุขาภพจิต และหัวหน้าหน่วยงานทุกท่านที่ให้การ สนับสนุนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ขอบคุณ คุณจุฑาทิพย์ นักสอน คุณอัญชลี ศรีสุพรรณ คุณ กาญจนา ชัยเจริญ คุณชินานาฏ จิตตารมย์ และคุณเกษร สายธนู ที่สละเวลามาช่วยเก็บข้อมูล และขอบคุณผู้ป่วยทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสัมภาษณ์เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณ คุณยุคลธร แจ่มฤทธิ และพี่ๆ จากวิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้าจังหวัด เพชรบุรี และกัลยาณมิตรทุกท่านที่ให้การช่วยเหลือเป็นอย่างดี

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อแสวง คุณแม่สนม เดชดวง คุณจตุพร คุณเคน หลานอภิเศก พลดงนอก และคุณสุวรรณ หว่างจิตร ที่เป็นกำลังใจอันยิ่งใหญ่ของผู้วิจัย และ ช่วยเหลือสนับสนุนในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงด้วยดี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พิศสมร เดชดวง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
บทที่	
1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	7
สมมติฐานการวิจัย.....	7
ขอบเขตการวิจัย.....	10
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	11
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	14
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับผู้ป่วยจิตเภทที่ไม่ป่วยซ้ำ.....	15
การพยาบาลเพื่อป้องกันการป่วยซ้ำ.....	20
แนวคิดสุขภาวะของผู้ป่วยจิตเภท.....	23
การดำรงชีวิตอยู่ในชุมชนของผู้ป่วยจิตเภทที่ไม่ป่วยซ้ำ.....	34
ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสุขภาวะของผู้ป่วยจิตเภทที่ไม่ป่วยซ้ำ.....	36
การพยาบาลกับการส่งเสริมสุขภาวะผู้ป่วยจิตเภทที่ไม่ป่วยซ้ำ.....	41
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	44
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	46
3 วิธีดำเนินการวิจัย	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	47
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	49
การหาความตรงเชิงเนื้อหา.....	53
การหาความเที่ยง.....	54
การรวบรวมข้อมูล.....	55

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	58
5 สรุปและอภิปรายผลการวิจัย	
สรุปผลการวิจัย.....	79
อภิปรายผลการวิจัย.....	80
ข้อเสนอแนะ.....	85
รายการอ้างอิง.....	87
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก ผู้เชี่ยวชาญและรายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	98
ภาคผนวก ข สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	100
ภาคผนวก ค แบบสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ป่วย.....	103
ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	104
แบบฟอร์มพิทักษ์สิทธิ์ผู้ตอบแบบสัมภาษณ์.....	108
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	109

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจากตัวแทนโรงพยาบาลจิตเวชในสังกัดกรมสุขภาพจิต.....	47
2 ค่าความเที่ยงของแบบสัมภาษณ์เมื่อนำไปทดลองใช้และเมื่อใช้จริง.....	53
3 จำนวน ร้อยละของผู้ป่วยจิตเภทที่ไม่ป่วยซ้ำ จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส อายุ การศึกษา สถานภาพสมรส ความเพียงพอของรายได้ และเขตที่อยู่อาศัย.....	61
4 คะแนนสูงสุด คะแนนต่ำสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของความเชื่อ ด้านสุขภาพของผู้ป่วยจิตเภทที่ไม่ป่วยซ้ำ จำแนกเป็นรายด้าน และโดยรวม.....	62
5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของความเชื่อด้านสุขภาพของผู้ป่วยจิตเภทที่ไม่ป่วยซ้ำ ด้านการรับรู้โอกาสเสี่ยงต่อการเจ็บป่วย จำแนกเป็นรายข้อ.....	63
6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเชื่อด้านสุขภาพของผู้ป่วยจิตเภทที่ไม่ป่วยซ้ำ ด้านการรับรู้ความรุนแรงของการเจ็บป่วย จำแนกเป็นรายข้อ.....	64
7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเชื่อด้านสุขภาพของผู้ป่วยจิตเภทที่ไม่ป่วยซ้ำ ด้านการรับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันการเจ็บป่วย จำแนกเป็นรายข้อ.....	65
8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความเชื่อด้านสุขภาพของผู้ป่วยจิตเภทที่ไม่ป่วยซ้ำ ด้านการรับรู้อุปสรรคของการปฏิบัติกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพและการป้องกันการเจ็บป่วย จำแนกเป็นรายข้อ.....	66
9 คะแนนสูงสุด คะแนนต่ำสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสุขภาวะของผู้ป่วยจิตเภทที่ไม่ป่วยซ้ำ จำแนกเป็นรายด้าน และโดยรวม.....	67
10 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสุขภาวะของผู้ป่วยจิตเภทที่ไม่ป่วยซ้ำ ด้านสุขภาวะทางกาย จำแนกเป็นรายข้อ.....	68
11 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสุขภาวะของผู้ป่วยจิตเภทที่ไม่ป่วยซ้ำ ด้านสุขภาวะทางจิต จำแนกเป็นรายข้อ.....	70
12 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสุขภาวะของผู้ป่วยจิตเภทที่ไม่ป่วยซ้ำ ด้านสุขภาวะทางสังคม จำแนกเป็นรายข้อ.....	71
13 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับสุขภาวะของผู้ป่วยจิตเภทที่ไม่ป่วยซ้ำ ด้านสุขภาวะทางจิตวิญญาณ จำแนกเป็นรายข้อ.....	72
14 ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลส่วนบุคคล กับสุขภาวะของผู้ป่วยจิตเภทที่ไม่ป่วยซ้ำ.....	73

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
15 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t ของคะแนนสุขภาวะของผู้ป่วยจิตเภท ที่ไม่ป่วยซ้ำ จำแนกตามเพศ.....	74
16 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t ของคะแนนสุขภาวะของผู้ป่วยจิตเภท ที่ไม่ป่วยซ้ำ จำแนกตามสถานภาพสมรส.....	74
17 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t ของคะแนนสุขภาวะของผู้ป่วยจิตเภท ที่ไม่ป่วยซ้ำ จำแนกตามความเพียงพอของรายได้.....	75
18 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t ของคะแนนสุขภาวะของผู้ป่วยจิตเภท ที่ไม่ป่วยซ้ำ จำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย.....	75
19 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างอายุ การศึกษา และความเชื่อด้านสุขภาพกับสุขภาวะ ของผู้ป่วยจิตเภทที่ไม่ป่วยซ้ำ.....	76

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย